

III. 4251. n.

AZ
ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1893. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 29—30. NAPJAIN

SÁROSPATAKON

TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

KÓNYA ANDRÁS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

*

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Jenő, az ev. ref. főiskola betűivel.

1893.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1893. évi augusztus hó 29—30-ik napjain Sárospatakon tartott őszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1893. aug. hó 29—30. napjain tartotta meg szokott helyén, Sárospatakon, rendes őszi közgyűlését, Kopré Ferencz esperes és Meczner Béla egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt, számos egyházi és világi ügybarátok közreműködésével.

Jelen voltak:

Az elnökségen kívül *Keresztúri József, Tóth Lajos, Gecsei Péter, Körösi György* papi; *Pilissy Ferdinánd, Szinyei Gerzson, Meczner András, Kóczán Miklós, Debreceni Bertalan* világi tanácsbírák; *Bálint Dezső* sárospataki, *Buda János* karádi, *Török István* lácai, *Zitás Bertalan* pthrügyi, *Zitás István* kisdobszai, *Kun Miklós* monoki, *Hubay József* b. kereszturi, *Erdélyi József* nagykövesdi, *Kovács János* t.kenézi, *Bartha József* visi, *Farkas Lajos* vajdácskai, *Besztercei Béla* bereckii, *Lábos István* petrahói, *Szánthó István* b.olaszii, *Kovács János* vámosújsfalui rendes, — *Fodor György, Mauritz Árpád, Tóth Kálmán, Szabó Pál, Erdélyi András* segédlelkészek; *Buza János* sárospataki, *Berei Gábor* visi, *Körösi István* gesztelyi, *Nagy Miklós* csanálosi küldöttek; *Kónya András* egyházi, *Debreceni Bertalan* világi főjegyző; *Czinke István, Komjáthy Gábor* egyházi, *dr. Bartha Béla* világi aljegyzők.

1. Esperesünk buzgó alkalmi imája után, melyben isten megáldó kegyelmét és segedelmét kérte tanácskozásunkra :

Meczner Béla egyházmegyei gondnokunk a megjelent tagokat szívélyesen üdvözölte s higgadt vélemény nyilvánításra híván fel, a közgyűlést megnyitotta.

2. Az egyházak küldötteinek megbízó levelei felolvasottaknak tekintetvén,

igazoltattak.

3. Olvastatott az esperesi és egyházmegyei gondnoki hivatalra elrendelt szavazatok felbontására kiküldött bizottságnak folyó évi ápril hó 24-én Miskolcon kelt jegyzőkönyvre, melyszerint az esperesi hivatalra beadott szavazatok igen nagy többségével Kopré Ferenc, tiszaluci lelkész. volt esperes választott meg, 7 szavazat pedig más két lelkészre esett.

Az egyházmegyei gondnoki hivatalra beadott 57 szavazatot teljes összegében Mecner Béla, volt egyházmegyei gondnok nyerte.

Ennek következtében a szavazatbontó-bizottság Kopré Ferenc, t.-luci lelkészt általános szavazattöbbséggel megválasztott esperesnek; Mecner Bélát pedig egyhangúlag megválasztott egyházmegyei gondnoknak kijelentette s erről nevezett elnökeinket küldöttségileg értesítette.

Egyházmegyei közgyűlésünk az elnökségre beadott szavazatok eredménye fölötti meglegedése s osztatlan örömének lelkes éljenzéssel adott kifejezést, mely lelkes hangulatot még magasabb fokra emelte újonnan megválasztott egyházmegyei gondnokunk gyönyörű beszéde, melyben midőn esperes elnök-társa nevében is az egyházmegyének személyük iránt nyilvánított megtisztelő bizalmáért köszönetet mond, egyszersmind igéri, hogy miként eddig volt, úgy ezután is az leendő életének egyik legszebb föladata, hogy Istentől nyert tehetsége szerint, munkálkodjék egyháza javára.

4. A) Felolvastatott a papi és világi tanácsbírói hivatalokra elrendelt szavazatok felbontására kiküldött bizottságnak folyó évi jun. 16-án Sárospatakon;

továbbá az első szavazásnál általános többséget nem nyert két világi tanácsbíróra;

végre a papi és világi fő- és aljegyzőkre bekívánt szavazatok felbontásával megbízott küldöttségnek, folyó évi jul. 20-án ugyancsak Sárospatakon felvett jegyzőkönyve, melyekből kint, hogy

a) papi tanácsbírákká: Bodolai József kesznyéteni, Gecsei Péter tarczali, Kereszturi József semjéni, Tóth Lajos s.-hidvégi, Kőrösi György nagy-géresi, Zombori Gedő megyaszói lelkészek;

b) világi tanácsbírákká: Mecner András, Szinyei Gerzson, Br. Vay Sándor, Pilissy Ferdinánd, Kócán Miklós, Debreceni Bertalan;

c) egyházi főjegyzővé: Kónya András h.-németii lelkész; világi főjegyzővé: Debreceni Bertalan; egyházi aljegyzőkké: Komjáthy Gábor szentesi, és Cinke István e.-bényei lelkészek választattak meg általános szavazattöbbséggel.

d) egyházmegyei világi aljegyzőségre, általános szavazattöbbséget senki sem nyervén, dr. Bartha Béla és dr. Zsindely István, mint legtöbb szavazatot nyert egyének újabb szavazás alá bocsáttattak s a szavazatok jelen közgyűlésünkben fognak felbontatni.

Ezen törvényesen megejtett választásokat tudomásul vevén, egyházmegyei közgyűlésünk nevében Kónya András, egyházi főjegyző melegen üdvözlö az új tisztikart s a világi tanácsbírói karnak új tagjai: Kócán Miklós és Debreceni Bertalan a hivatali esküt leteszik, a kik midőn a bennök helyezett kitüntető bizalmat megköszönve, magukat az egyházmegye szolgálatára készséggel felajánlják: a közgyűlés lelkes éljenzése között foglalják el helyüket a tanácsbírák sorában.

Végül Debreceni Bertalan, a kit kettős hivatallal tisztelt meg a közbizalom, a közgyűlés felkérése folytán, szives készséggel megígéri, hogy a tanácsbírótság mellett, még egy ideig, a világi főjegyzői hivatalt is viselni fogja.

B) Az egyházmegyei világi aljegyzőre beadott szavazatok közgyűlésünkben felbontatván, kitűnt, hogy dr. Bartha Béla, 6 hiján, az összes szavazatokkal világi aljegyzővé választatott.

Egyházmegyei közgyűlés küldöttség útján adja tudtára dr. Bartha Bélának megválasztatását, ki is a gyűlés előtt megjelenvén, szépen átgon-

dolt beszédben köszöni meg a nem várt kitüntetést s ígéri, hogy legforróbb vágya leend prot. egyházunk, közelebbről az a. zempléni egyházmegye anyagi és szellemi felvirágoztatása érdekében, tehetsége szerint közreműködni. Majd a hivatali esküit letevén, közgyűlésünk lelkes éljenzése között foglalja el helyét az egyházmegye zöld asztalánál.

5. Egyházmegyei gondnokunk tudomására hozza közgyűlésnek Zombori Gedő tanácsbíró azon nyilatkozatát, hogy mivel róla, bizalmi állását és személyét sértő némely hírek jöttek forgalomba, addig, míg e hírek valótlansága ki nem deríttetik: tanácskozásainkban nem fog részt venni.

Tudomásúl vétetett.

6. Esperesünk jelenti, hogy Bodolai József és br. Vay Sándor tanácsbírák családi körülményeik miatt jelen gyűlésünkben nem jelenhetnek meg.

Tudomásúl vétetik.

7. A hegyalja-harangodi lelkészi kör, felolvasott beadványában panaszolja, hogy a korteskedés egyházmegyénkben annyira elharapózott, miszerint annak meggátlására immár erélyes rendszabályokra van szükség. Ennélfogva indítványozza, hogy az egyházmegye korteskedés esetén hivatalból indítsa meg az eljárást s ha a korteskedés bebizonyúl, semmisítse meg a választást, foszsa meg a korteskedésben résztvett vagy azt előidéző lelkészt választhatási képességétől, a korteskedő egyházat pedig választási jogától. Minthogy pedig a korteskedés főindoka az, hogy lelkészeink rosszul vannak díjazva, igyekezzék egyházmegyénk odahatni, hogy a lelkészi állomások javadalmai emeltessenek s e végből az egyházak társításának az egyházmegye és egyházkerület által már régebben elfogadott elve vitessék keresztül; végül, hogy a lelkészi fizetés minimuma 800 forintban állapíttassék meg.

Közgyűlésünk a lelkészválasztásoknál tapasztalt visszaélések megszüntetését az új lelkészválasztási törvénytől reménylve: ez idő szerint új rendszabály behozatalát nem tartja ugyan szükségesnek; de mivel tudja és érzi azt, hogy lelkészeink rosszul vannak díjazva, már régebben hozott határozatához ragaszkodva, szükségesnek tartja

a lelkészek helyzetén a kisebb egyházak társítása által javítani s e végből felterjesztést intéz az egyházkerületre, melyben indítványozza, hogy a lelkészi fizetés minimumát 800 frtban állapítsa meg.

Ez a felterjesztés a következő:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye Sárospatakon tartott legközelebbi őszi közgyűlésén hosszú, komoly vitában tárgyalták fel az egybesereglett papi és világi férfiak lelkök aggodalmát az egész magyar ref. egyház, közelebről pedig a saját egyházmegyénk területén is egyre sűrűbben ismétlődő lelkészválasztási visszaélések miatt, melyek a lelkészi állás jóhírnevével, méltóságával és eszményi rendeltetésével homlokegyenest ellenkeznek. Bármilyen őszintén beismerjük is azonban a veszedelem jelenlétét, bármilyen jó lélekkel is törekedjünk a bajt már első szomorú tüneteiben megorvosolni, érezzük, hogy a magunk erejével nem fog az nekünk sikerülni, már csak azért sem, mert meggyőződésünk szerint oly okok is hozzájárulnak a baj előidézéséhez, a melyeknek eltávolítása egyházmegyénk hatáskörén kívül esik.

Ez bírt bennünket arra az elhatározásra, hogy jelen alázatos felterjesztésünkkel járuljunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, kérvén ebben egyik mély sebünknek orvoslását, sürgős és hathatós orvoslását, minthogy az nemcsak a szórványosan jelentkező visszaéléseknek egyik eszközlője, hanem állandó s hovatovább egyre hatalmasabbá váló megrontója a mi lelkipásztoraink önművelődésének, hivatali ügybuzgalmának, lelki egyensúlyának s ebből kifolyólag ref. egyházunk külső-belső épületének és világ előtti tekintélyének is.

Ez a hatalmas megrontónk, bűnre csábítónk, a szegénység. Az a tarthatatlan helyzet, főtiszteletű közgyűlés, a melybe egy megelőző század körülményeihez szabott díjlevelen, illetőleg díjazáson nyomorgó ref. papság jutott, szemben a mai kornak megváltozott viszonyaival és megnövekedett igényeivel. Ez a tűrhetetlen anyagi állapot kezdi oltogatni a mi lelkipásztorainkban a Krisztusnak lelkét; ez ejti szendergésbe a lelkiismeret tiltakozó szavát; ez az a kísértő ördög, a ki őket időnként a nyomorúság völgyéből felreptíti egy-egy jobb jövedelmű eklézsia tornya tetejére s onnan kecsegteti őket nem csak sok kenyérrel, hanem e világnak minden földi javaival s egyéb kívánatos és hívságos dolgaival is. Csoda-e, ha a bánatiban elfáradt

ember, nem bir a Krisztus lelkének ördögűző erejével, hanem leborúl és imádja. épen azt, a ki ellen harcra kellene vezetnie, a Krisztus nevében, gyülekezetének lelki erőben még nálánál is szegényebb seregét.

E kisértőnek hatalmát kell megtörni mindenekelőtt a díjlevelek korszerűbb rendezésével, a papi fizetés minimumának legalább 800 forintra való felemelésével és a teher alatt roskadozó kisebb gyülekezetek, illetőleg lelkészi állások csoportosításával.

Ha mi gyengíteni kívánjuk papjainknak a jobb eklézsiák után való versengését, ellenben erősíteni az ideál szolgálatában tanúsítandó buzgóságát: elengedhetetlen követelmény, hogy biztosítsuk azoknak, kivétel nélkül minden állomáson, ha nem a feltétlen jó módot is, de legalább a tűrhető megélhetést. S miután egyházkerületünknek a saját hatáskörében ez idő szerint nincs más eszköze a lelkészi állások javítására a gyülekezetek csoportosításánál, ezért javasoljuk minden olyan kisebb egyházközségnek, mely a nemzeti, vallási és erkölcsi nagy érdekek kára nélkül odacsatolható valamely közelfekvő gyülekezethez, feltétlen affiliáltatását még az érdekelt hívek vonakodása esetén is. Előre megállapított tervezettel és céltudatos eljárással sok apró gyülekezetet fel lehet így szabadítani az elhordozhatatlan teher alól, le lehet győzni az affiliáltatás ellen való idegenkedését és egész sorát lehet létesíteni a tisztességes megélhetést nyújtó lelkészi állomásoknak.

Igaz, hogy ezt a javasolt eljárást egyházkerületünk elvben már eddig is elfogadta, csak hogy az egyházmegyéknek a csoportosítást célzó minden jóigyekezete az üresedések alkalmával megfeneklett a 600 forintos minimum zátonyán. Mert ennyit a legnagyobb mértékben megterhelt gyülekezet is iparkodott, ha csak papíroson is kimutatni, nem vallásos buzgóságból, hanem csak a dicsekedés kedvéért, azért a hiúságért, hogy neki is külön saját papja lehessen, a minek rendesen a kölcsönös nyomorúság és zúgolódás lett a következése.

Azért a minimális lelkészi fizetésnek legalább 800 frtra való felemelése immár elodázhatatlan. Ezt követeli:

a) a lelkészi állás rendeltetése. A lelkész egy eszményi világ szolgálatára volna hívatva s örökösen a röghöz van kötve. Minden gondjait félre téve, egyedül az Isten országának terjesztésén kellene csüggenie, s megöli a holnapi nap miatt való aggodalom. Mert nincs oly magasan szárnyaló idealizmus, a melyet a folytonos nélkülözés ki ne józanítana s a

földre ne húzta. Meg lehet követelni, hogy valaki a szent ügyért magát feláldozza, de azt nem, hogy feláldozza a családját is. Az maga sem akar megáldoztatni, de kenyeret és öltözetet követel. De követeli ezt:

b) a lelkészi állás tekintélye is, a mely tekintély nélkül nincs hatás s többet ártunk az általunk szolgált ügynek, mint a mennyit használunk. Ma pedig a mód után becsülik az embereket. Korunk sokat ad a külső megjelenésre, a representációra, s. midőn fájdalommal tapasztaljuk, hogy ez a mai társadalom elébe helyezi a kath. lelkészt a protestáns lelkésznek, talán nem vagyunk szerénytelenek, ha azt állítjuk, hogy e jelenségnek oka talán nem annyira a kath. papok nagyobb műveltsége, tudományosabb képzettsége, mint inkább kedvezőbb anyagi helyzete. Azért ha a protestantizmus érdeke haldán, az üldöztetések, idején azt követelte is, hogy minden órállomáson legyen egy pásztor, a ki a nyáját őrizze, ma viszont az eszélyesség azt követeli, hogy a lelkészi állások számának kevesbbitésével, adjunk lelkipásztorainknak a kor igényeinek megfelelőbb díjazást, mert csak így emelhetjük súlyukat, befolyásukat, világ előtti tekintélyöket, ez által közvetve a protestantizmus súlyát, befolyását és irányadó tekintélyét is.

De ha valaki mégis kételkednék az itt kifejezett óhajtás méltányosságában s aggodalmaskodnék a 800 frtos minimum kivihetősége felől, azt kényszeríteni fogja reá:

c) a lelkészi pályára lépők számának ijesztő megapadása is, a minek oka szintén a díjazás csekélységére vezethető vissza. A rátermetség, a szorgalom s a képzettség minden más pályán nyithat az emelkedésre alkalmat s utat magának, egyedül a lelkészi pályán esik meg, hogy a leghivatottabb egyén, akadémiai képzettsége mellett, kénytelen lehet olyan anyagi jutalmazás mellett harcolni végig az egész életet, a mely egy vármegyei, vagy járásbíróági aljegyző biztos és rendes időben kiutalt fizetésén is jóval alúl marad. Ezért aztán a törekvőbb és tehetségesebb emberek a sovány kenyér miatt elhúzódnak a lelkészi pályától s még a kik theológiát végeznek is, azoknak is a java része, az utolsó órában megdöbbenve a reá néző mogorva jövőtől, többnyire az egyetemekre, a tanárképző-intézetekbe menekül. De mindezeknél hathatósabban fog bennünket kényszeríteni:

d) a testvér keresztyén felekezetek versenye és rendezkedése, melyek közül a róm. katolikusok kongrua-ügye már régebben képezi tárgyát úgy a kormány, mint a felsőbb klérus gondoskodásának; az ág. evangélikusok zsinata pedig a 800

rtos minimumot már meg is állapította, sőt az országos gyám- és nyugdíjintézet szervezését is munkába vette, pedig az ő lelkeszeik túlnyomó többsége nyomorúlt hegyi falvak tót népe között él, távol a társadalmi követelményektől és így a háztartási és öltözködési nagyobb igényektől és kiadásoktól is.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! Feleslegesnek tartjuk tiszteletteljes felterjesztésünk további okadatolását. Csak a régi lelkipásztorok nagyobb önzetlenségére és lelkesedésére történhető hivatkozással szemben arra az egyszerű igazságra legyen szabad még reá mutatnunk, hogy rendkívüli idők teremthetnek rendkívüli embereket, önfeláldozó jellemeket, mint teremtett a reformáció s a reá következett forrás, alakulás, eszmetisztulás korszaka, vagy hazánkban a 48-iki nagy napok rajongó lelkesedése, de ezek kivételek; s a kivételes idők nagy mértékét alkalmazni a hétköznapi élet egyhangú folyásában vergődő, apró emberre: talán nem volna egészen igazságos cselekedet. A dicsőséges múlt megszentelt emlékeiből merítgetünk mi is új, meg új erőt sokképen megnehezített s megkeserített pályánknak lankadatlan futásához s bár nem szégyeneljük, sőt épúgy, mint az ősök, dicsekedésünknek tartjuk mi is a Krisztus evangyéliumát, de nem szégyeneljük helyzetünknek, bajainknak, szükségjeinknek és óhajtásainknak eme nyílt és őszinte felmutatását sem, a melyet midőn gondolatébresztés s elfogulatlan figyelembevétel céljából ismételten ajánlunk a főtiszteletű közgyűlés örökdő gondjaiba és kipróbált bölcsességébe, mély tisztelettel maradtunk

Sárospatakon, 1893. augusztus 29.

*Az alsózempléni ev. ref. egyház-
megye közgyűlése.*

8. Erdélyi András főiskolai szénior, ifj. Keresztúri József, az első lelkészszé képesítő vizsgát 1893. június havában, továbbá Kis Miklós, az első vizsgát 1892 évben letett segédlelkész az alsózempléni egyházmegyébe leendő bekebeleztetésüket kérelmezik.

Egyházmegyei közgyűlésünk Erdélyi András, ifj. Keresztúri József és Kiss Miklós segédlelkészeket, bemutatott okmányaik alapján, az alsózempléni egyházmegyébe bekebelezi.

9. Bajusz Imre okleveles tanító a b.-olaszii, Török Lajos szintén okleveles tanító a vissi, Marikovszki Béla végzett képez-

dész a karádi egyház második tanítói állomására szabályszerűen megválasztván, megerősítettésüket, illetőleg bekebeleztetésüket kérelmezik.

Közgyűlésünk Bajusz Imrét a b.-olaszii, Török Lajost esküjének letétele után a vissi egyház tanítói hivatalában megerősíti, Marikovszki Bélát a karádi egyház második tanítói állomásán ideiglenes minőségben meghagyja s utasítja, hogy oklevelét megszerezve, azt közgyűlésünknek egy év lefolyása alatt mutassa be.

10. Olvastatott a kistárkányi egyház kérvénye, melyben Háda József három évi képezdei tanfolyamot végzett tanító jelöltet, mint egy évre ideiglenesen megválasztott tanítót ezen állásában megerősíteni kéri.

Közgyűlésünk Háda Józsefet a kistárkányi egyház tanítói hivatalában ideiglenesen megerősíti s utasítja, hogy tanítói oklevelét egy év alatt szerezze meg s közgyűlésünknek mutassa be.

11. Olvastatott a vissi és kenézlői egyházakba a két egyháznak egymáshoz való csatolása s az ennek folytán szükségessé váló tanítói állomások szervezése, az anyaegyház lelkésze járandóságának megállapítása, illetőleg a díjlevelek elkészítése tárgyában kiküldött bizottság jelentése, mely szerint a nevezett egyházakban a lelkészi és tanítói állások rendezése megtörtént, a kenézlői egyház hívei a vissi egyházhoz való csatoltatásba beleegyeztek s úgy a vissi, mint a kenézlői újonnan létesített tanítói állomások díjlevelét és pedig az előbbit 415 írt 96 kr, ez utóbbit 412 írt értékben, valamint a vissi lelkésznek kenézlői szolgálataiért való járandóságát 213 forint 36 krban megállapította.

Közgyűlésünk a küldöttségnek eredményes eljárásáért elismerését nyilváníttja s midőn a két egyház óhajtott egyesülését örömmel veszi tudomásul, ugyanakkor azt megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületnek bejelenti s egyúttal a díjleveleket is 3—3 példányban felterjeszti.

12. Olvastatott Hegedüs János tanító kérvénye, melyben előadja, hogy f. évi május hó 26-án a kenézlői egyház presbiteriuma által egyhangúlag előkönyörgő tanítóvá választatván, a

csanálosi egyházban 26 év óta viselt tanítói állomásáról lemondott; kéri azért új hivatalában való megerősíttetését. — Ezzel kapcsolatban olvastatott a kenézlii egyház néhány tagjának folyamodványa, melyben azon az alapon, hogy a tanítói hivatalra pályázat nem nyitott, a presbitérium egyhangú választásának megsemmisítését s új választás elrendelését kéri.

Miután jegyzőkönyvi kivonatokkal, tehát hiteles okmányokkal igazoltatik, hogy a kenézlii presbitérium törvényadta jogánál fogva a választást szabályszerűen ejtette meg, a mennyiben a pályázat nyitás nem feltétlenül szükséges; ellenben a választás megsemmisítését kérelmezők a választás szabályellenes voltát elfogadható okokkal nem bizonyítják; s miután egyházmegyénk a megválasztott Hegedüs Jánost egész hivataloskodása óta kitűnő s hivatott tanítónak ismeri: közgyűlésünk a folyamodók kérelmének helyt nem ad; hanem a megválasztott tanítót a kenézlii egyház előkönyörgő tanítói hivatalában megerősíti s utasítja a kenézlii presbitériumot, hogy a tanító elszállítása iránt haladéktalanul intézkedjék.

13. A csanálosi egyház presbitériuma engedélyt kér arra, hogy a Hegedüs János eltávozásával megüresedett tanítói állomását pályázat útján tölthesse be.

Kérelme megadatik.

14. Ugyancsak a csanálosi egyház presbitériuma kéri közgyűlésünket, hogy oldaná fel a tavaszi gyűlés jegyzőkönyvének 65 sz. pontjában foglalt s a csanálosi egyházra vonatkozó azon határozatát, mely szerint iskoláját már a folyó évi szeptember 1-ső napja előtt használható állapotba hozni vagy pedig egészen újból építeni köteleztetett; hanem engedtessek meg az egyháznak, hogy az építkezést az idő előrehaladt volta miatt a jövő 1894-ik év tavaszára halaszthassa.

Közgyűlésünk a csanálosi egyház kérelmét teljesíti, azonban azon határozott és szigorú utasítással, hogy az előkészületeket az őszi és tél folyamán megtévén, az építkezést a jövő 1894. tavaszán mulhatlanul megkezdje.

15. A karádi egyház, mindkét tanítói állomásának díjleveleit 3—3 példányban bemutatja.

A díjlevelek a tavaszi egyházkerületi gyűlés 47 számú határozata értelmében felterjesztetnek a főtiszteletű egyházkerületre.

16. A ricsei egyház újonnan kiállított tanítói díjlevelét három példányban bemutatja.

Felterjesztetnek a főtiszteletű egyházkerületre.

17. Tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 64-ik számú 8-ik pontjára jelenti esperesünk, hogy a ricsei egyház iskolájának jókarba helyzetetésére a szükséges intézkedéseket megtette.

Tudomásúl vétetik.

18. A tiszaladányi egyház tanítói díjlevelét 3 példányban bemutatja.

Hasonlóképen felterjesztetnek a főtiszteletű egyházkerületre.

19. Tavaszi gyűlésünk 13. számú jegyzőkönyvi határozatával Tóth Lajos és Kónya András főjegyző oly megbizatással küldetnek ki a gesztelyi egyházba, hogy a lelkészi díjlevelet oly módosítással állapítsák meg, hogy az $\frac{1}{4}$ telekkel vagy ennél több ingatlannal bíró egyháztagok egy köből gabonát, az $\frac{1}{8}$ telkesek 3 vékát, az $\frac{1}{16}$ telkesek $2\frac{1}{2}$ vékát, a házzal bíró zsellérek 2 vékát, a házatlan zsellérek és cselédek egy vékát fizessenek; az ígás fogattal rendelkezők az általuk fizetni kötelezett zabfizetést 1 írt 25 krral válthassák meg, az egy szekér kövérítő kivitele pedig törültsék. — Küldöttség az eljárásáról betérjesztett jelentésében előadja, hogy habár a díjlevél megszerkeszthetése végett, a felsőbb egyházi hatóságok jóváhagyása reményében, újabban azon engedményt tette, melyszerint az $\frac{1}{8}$ teleknél kevesebbel bíró egyháztagok a zab fizetése vagy annak megváltása alól felmentetnének: ennek dacára a presbitérium tagjai a zab fizetését vagy annak megváltását állhatatosan megtagadták s így a díjlevél kiállítását ismét nem eszközölhette.

Közgyűlésünk a küldöttség jelentését tudomásúl veszi s az $\frac{1}{8}$ teleknél kevesebbel bíró egyháztagoknak a zab fizetés alól leendő felmentésére vonatkozó újabb indítványát a főtiszteletű

egyházkerület jóváhagyása reményében elfogadja, ahhoz hozzá járúl; de az engedmények terén tovább már nem mehetvén, utasítja a gesztelyi egyház presbitériumát, hogy a lelkészi díjlevelet a küldöttség jelentésében foglalt s jelen jegyzőkönyvben részletesen leírt módosításokkal állítsa ki s 3 példányban terjeszse be esperesi hivatalunkhoz, hogy már a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé felterjesztessék.

20. Ugyanazon küldöttség, beterjesztett jelentésében előadja, hogy a gesztelyi tanítói állomás után hátrálékban lévő adó ügyét elintézte oly módon, hogy a hátrálékos adó törlesztéséhez az egyház 50 frttal járúl; az ezen összegben felül lévő egész hátráléknak, valamint jövőben az egyenértéki adón kívül minden más állami adónak fizetését a tanító magára vállalta s az erről szóló egyesség a presbiteri jegyzőkönyvbe a küldöttség jelenlétében beíratott.

Közgyűlésünk a küldöttség eljárását tudomásul veszi.

21. Ugyanazon küldöttség jelenti, hogy mivel a gesztelyi tanítónak díjlevele eddig nem volt: azt a presbitérium közreműködésével és hozzájárulásával megszerkesztette s a presbitérium jegyzőkönyvébe bevezette.

Közgyűlésünk a küldöttség jelentését tudomásul veszi s utasítja a gesztelyi egyház presbitériumát, hogy a díjlevelet 3 példányban kiállítva, haladéktalanul küldje meg esperesi hivatalunknak, hogy azok már a legközelebbi egyházkerületi gyűlés elé felterjeszhetők legyenek.

22. Tavaszai gyűlésünk jegyzőkönyvének 33. számú pontjára vonatkozólag egyházmegyei gondnokunk jelenti, hogy a tolcsvai iskola államosítása érdekében szükséges lépéseket és megállapodásokat, a tanfelügyelő betegsége miatt nem eszközölhette, azonban mihelyt a tanfelügyelő egészségi állapota engedni fogja, az államosítás iránt azonnal intézkedni fog.

Tudomásul vétetik.

23. Olvastatott id. Mezőssy László tolcsvai lakos felebbezése, a tolcsvai egyház presbitériumának azon határozata ellen,

mely szerint önként felajánlott 15 frt évi járuléknak visszavonását el nem fogadja, hanem évi 10 frtra mérsékli. Felebbezésében egyszersmind a tolcsvai lelkészt botrányos életmóddal, összeférhetlen természettel vádolván s azt állítván, hogy e miatt a tolcsvai egyház ügyei a tönk szélére jutottak: ez ügy megvizsgálása végett egyházmegyei bizottság kiküldését kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy a Mezőssy László egyházi adó tartozását a tolcsvai presbitérium nem önként felajánlott járuléknak, hanem törvényes és köteles tartozásnak minősíti: ezen ügy, valamint a felebbező által a tolcsvai lelkész ellen emelt súlyos vádak megvizsgálása és jelentés tétel végett Gecsei Péter egyházmegyei tanácsbíró és dr. Bartha Béla egyházmegyei aljegyzőt küldi ki.

24. Gyüre Péter ondi tanító, mult évi őszi gyűlésünk 8. számú határozata értelmében, tanítói oklevelét bemutatja s annak alapján végleges megerősítését kéri.

Közgyűlés az oklevél megszerzését tudomásul veszi, azonban utasítja nevezett tanítót, hogy hivatalos esküjének letétele végett jövő évi tavaszi közgyűlésünkben személyesen jelenjen meg.

25. Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvének 26-ik pontjában utasított az erdőbényei egyház, hogy újonnan építendő iskolája építési tervrajzát egyházmegyei gondnokunknak mutassa be. Ezen határozatra vonatkozólag jelenti gondnokunk, hogy az egyház a tervrajzot és költségvetést bemutatta s ő az állam építészeti hivatal által már előzőleg megerősített építési tervet az egyházmegye részéről szintén jóváhagyta.

Tudomásul vétetik s egyszersmind a fennebb idézett határozatunk alapján utasított ügyészünk, hogy az egyház által Burger Sámuel és Fuchs Sámueltól iskola helyiségül vásárolt beltelek telekkönyvi átíratását, mihelyt a telekkönyvi akadályok az eladók által elháríttatnak, az egyház nevében eszközölje s erről annak idején tegyen jelentést.

26. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 29-ik pontjában a bodrogolaszii egyház által Mészáros Mihálytól és Ma-

dari Klárától vásárolt ingatlan átírási ügye Debreceni Bertalan ügyészünkre bízott. Ügyészünk jelenti, hogy az egyház ez ügyben neki még eddig semmi felvilágosítást nem adott s a szükséges okiratokat sem adta át.

Ügyészünk jelentése tudomásul vétetik s ugyanő ezen ügy végleges elintézésére továbbra is felkéretik, jelentése tavaszi közgyűlésünkre bevértván.

27. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 30-ik számú pontjára jelenti ügyészünk, hogy személyesen megtekintette a bodrogolaszi egyház által megvásárolni szándékolt földterületet. Annak megvételét az egyházra nézve célszerűnek találja; érintkezésbe lépett tehát az eladók meghatalmazottjával s jelenleg a vételárra nézve az egyezkedés folyamatban van.

Ügyészünk jelentése tudomásul vétetik s az ügy tovább vitelére felkéretik.

28. Tóth Lajos egyházmegyei tanácsbíró jelenti, hogy a szerencsi egyház által teljesített építkezések felülvizsgálatára vonatkozólag nyert két rendbeli megbízatásának eleget tett; az építkezéseket felülvizsgálta s az azokban talált hiányok kipótlására és kijavítására a vállalkozót kötelezte.

Tudomásul vétetik s Tóth Lajos tanácsbírónak szíves eljárásáért köszönet nyilvánítatik.

29. Olvastatott a szerencsi egyház beadványa, melyben annak előre bocsátásával, hogy az egyház még az 1860—70 évek közötti időben eladott egy pincét, de ez akkor a vevő nevére nem telekkönyveztetett s e mulasztást most a jelenlegi tulajdonos helyrehozni szándékozik, a mit azonban az egyházi felsőbb hatóság beleegyezése nélkül nem eszközölhet: presbitérium kéri közgyűlésünket, hogy az eladást engedélyezze.

A szerencsi egyház utasíttatik, hogy az adásvévesi szerződést, az engedély rávezethetése végett jövő tavaszi gyűlésünk elé terjessze be.

30. A kistárkányi egyház templomjavításra eszközölt kivételének helybenhagyását kéri s ezzel kapcsolatban utasíttatni kívánja a nagytárkányi társegyházat is, hogy az egyházmegyének 1889 ik évi őszi közgyűlésében 17. szám alatt hozott határozata értelmében az összes költségnek reá eső egyharmad ré-

szét saját tagjaira szintén vesse ki és szedje be, hogy az immár halaszthatatlanná vált templom-javítást közös erővel és hozzájárulással minél előbb megkezdhessék.

Közgyűlésünk a kistárkányi egyház templom-javításra eszközölt kivetését helyben hagyja s utasítja a nagytárkányi társegyházat, hogy a Kis-Tárkány által kivetett összegnek felét, vagyis az egész költségének $\frac{1}{3}$ át saját tagjaira szintén vesse ki s annak beszédését szorgalmazza. Egyszersmind megbizsa közgyűlésünk a tárkányi társegyházakba más ügyben is kiküldött Keresztúri József és Pilissy Ferdinánd tanácsbírákat, hogy a kivetés tekintetében felmerülhető ellentéteket kiegyenlíteni s a költségek fedezésének viszonylagos voltát eszközölni törekedjenek.

31. Tavasz közgyűlésünk 43. számú határozata értelmében Keresztúri József és Pilissy Ferdinánd tanácsbírák azon megbizatással köldettek ki a kis- és nagytárkányi társegyházakba, hogy az említett jegyzőkönyvi pontban jelzett s nekik átadott kervény értelmében a társegyházak között fenforgó vitás ügyet a helyszinén megvizsgálván, a törvény és felderítendő valóság alapján a végleges megoldásra, egyezségre s különösen a templom-javítás költségeinek kivetésére nézve haladéktalanul intézkedjenek s eljárásuk eredményéről jelen gyűlésünkhöz jelentést tegyenek; mire nézve küldöttség jelenti, hogy megbízatásának a közegészségügyi kedvezőtlen viszonyok miatt eleget nem tehetett.

A függőben lévő vitás ügyek elintézésével s jelentés-tétellel Keresztúri József és Pilissy Ferdinánd tanácsbírák újból megbizatnak.

32. Az örösi egyház, a főt. egyházkerület irányában lévő 636 frt tartozásának törlesztésére, a templomi székek használati árának kulcsa szerint kivetést eszközölt s azt megerősítés végett bemutatja.

Közgyűlésünk a kivetést helyben hagyja s a megerősítési záradék rávezetését elrendeli.

33. Tavasz gyűlésünk jegyzőkönyvének 35-ik pontjára jelenti esperesünk, hogy egyházmegyénk ezen jegyzőkönyvi pontban foglalt határozata végrehajtatott; a takarékpénztárba tett

tőkéből az említett határozatban megállapított összegek az illetőknek kifizetettek, becsatolja a felvett pénzüsszegekről özv. Ölbey Jánosné, Pataki Sándor, Kántor Ferenc és Bacskai Károly által kiállított eredeti nyugtákat.

Esperesünk intézkedése tudomásul vétetik: a bemutatott nyugták levéltárunkba helyeztetnek, jövőre pedig úgy intézkedik egyházmegyénk, hogy már most útasítja az egyházlátogató küldöttségeket, miszerint évről-évre kísérik figyelemmel azt, hogy az eladásra kerülő fák árából befolyó összegből a ricsei lelkészi és tanítói hivatalt illető rész fennebb idézett határozatunk, illetőleg a kötött egyezség 6-ik pontja értelmében takarékpénztárba helyeztessék és pedig a lelkészi hivatalt illető rész külön, a tanítói hivatalt illető rész szintén külön betéti könyvre, továbbá, hogy a belhivatalnokok az egyezség 7-ik pontja értelmében részükre megállapított összeget évenként megkapják, de annál nagyobb összeg a takarékpénztárból semmi körülmények között ki ne vétessék.

34. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 46-ik pontjában a hotykai egyház helyettes lelkész-tanítójának előterjesztett panaszára vonatkozólag, a fennebb idézett határozatban megjelölt okiratok beszerezettek. A hotykai lelkészi hivatal a domesztikai segélyből évenként tőkés-segély címén 50 frtot kap, a melyből azonban az 1 és $\frac{1}{2}\%$ címén a konvent által 15 frt visszatartatik, mely 15 frtot a hotykai egyház volna köteles tőke visszaállításul kifizetni. Ezzel szemben a hotykai egyház arra támaszkodva, hogy Hotykán ideiglenes minőségű segédlelkész-tanító működik, a kinek — díjlevele szerint — 300 frt fixuma van, a konvent által kifizetett 35 frtot a helyettes lelkész-tanítónak kiadni nem akarja, hanem azt, mint a lelkészi hivatal alapját képező összeget takarékpénztárba kívánja helyezettetni, sőt a jelenlegi helyettes lelkész-tanító díjlevelébe egyenesen belevette, hogy ez az összeg a helyettes lelkész-tanítót nem illeti. Ezzel szemben a lelkész-tanító hivatkozván arra, hogy a tőkés-segélyeknek a konvent által adott kamat összegei a mindenkor lelkész fizetésének javítására adatnak, hivatkozván továbbá arra, hogy a kiutalt 35 frtot, illetőleg 50 frtot ő tartozik nyugtatványozni, olyannak felvételét pedig, a melyet meg nem kap, nem nyugtatványozhatja, végre hivatkozván egyházmegyénknek 1892. évi tavaszi közgyűlésében 15. sz. a. hozott határozatára és azon körülményre

is, hogy más lelkészek, a kik szintén fixumot kapnak, a meny-nyiben tőkés-segélyben részesülnek, ezen tőkés-segély kamatát szintén élvezik: kéri, hogy a tőkés-segély kamata neki ítéltessek; hajlandó azonban, — tekintettel a hotykai egyház szegénységére, — belegyezni abba, hogy az egyház által pótolandó 15 írt a hotykai egyháznak elengedtessek.

Egyházmegyei közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy a tőkés-segély kérdését a főtiszteletű egyházkerület rendezte ezen vitás kérdés eldöntésére a főtiszteletű egyházkerületet kéri fel s e végből jelen határozatát a múlt 1892-ik évi tavaszi közgyűlés 15. sz. határozatával felszerelve, a főtiszteletű egyházkerületre fölterjeszti.

A mi a helyettes lelkésznek a díjlevél kiállítására vonatkozó és a Rozgonyi Irma-féle állapot illető panaszát illeti: ezek a charta-kérdés rendezésével kapcsolatban állván, ezekben közgyűlésünk az egyházkerület határozatának meghozatala után fog véglegesen dönteni.

35. Ugyanazon jegyzőkönyv 39-ik számú I. a) pontjára jelenti ügyészünk, hogy a Pirigyi-féle beltelek tulajdonjoga iránt a pert megindította.

Tudomásúl vétetik.

36. Özv. Székely Lászlóné beadott folyamodványában panaszolja, hogy a leányvári egyház hívei, az 1893. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 18. számú jegyzőkönyvi határozatával megállapított követelését, mint b. e. férjének fizetési hátrálékát, mind ez ideig be nem fizették s a közigazgatási hatóságnál ez irányban tett többszöri lépései eredmény nélkül maradtak. Kéri ennélfogva az egyházmegyei közgyűlést, hogy tekintettel szorult anyagi helyzetére, követeléseinek mielőbbi behajtását eszközölni s őt, mint a kire fia neveltetése és gyakori betegeskedése megbírhatatlan terheket ró, bármely tárból segíyezni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk folyamodó özv. tanítóné kérelmét méltányolva, megbízza az esperesi hivatalt, hogy néhai Székely László, volt leányvári előkönyörgőnek, tavaszi közgyűlésünk 18. számú határozatával megállapított fizetési hátrálékát a polgári hatóság igénybe vételével, minél előbb hajtassa be.

Folyamodónak segélyre vonatkozó kérelme a segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánlatik.

37. Tavaszai közgyűlés 49 ik számú határozatában a sóstófalvi leányegyház folyamodványában előadottak megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését be nem adván,

Kónya András egyházmegyei főjegyző és Kócán Miklós tanácsbíró fölkéretnek, hogy ezen ügyet megvizsgálva, a kérelemre vonatkozólag terjeszsenek be javaslatot jövő tavaszai közgyűlésünkre.

38. Olvastatott Székely Imre h.-kaki lelkész kérvénye, melyben előadja, hogy a h.-kaki egyházban a legutóbbi két lelkész változás alkalmával a lelkészi földek megosztása a lelkész-előd és utód között feles arányban eszközöltetett; ugyanazért, hogy a későbbi lelkész változások alkalmával a hivatal előd és utód között osztzkodási zavarok ne merüljenek fel; kéri a közgyűlést, hogy a földek megosztásának eddigi gyakorlatát a jövőre nézve is hagyja érvényben, illetve a feles megosztást jegyzőkönyvi határozattal mondja ki.

Miután hiteles jegyzőkönyvi kivonatokkal be van igazolva, hogy a h.-kaki egyházban a lelkészi földek a lelkész előd és utód között feles arányban osztattak meg: közgyűlésünk ezen gyakorlatot a jövőre is érvényben hagyja s ezen határozatát a presbitérium jegyzőkönyvébe bevezettetni rendeli.

39. Tavaszai közgyűlésünk jegyzőkönyvének 68 ik IV. 10. pontjára vonatkozólag beterjeszti a szomotor-vécsi egyház lelkésze és gondnoka igazoló jelentését.

Ezen jelentés azzal az utasítással adatik ki az egyházlátogatásnak, hogy az ebben toglaltakat részletesen megvizsgálván, adjon azokra nézve véleményes jelentést, mely jelentés alapján fog aztán egyházmegyénk ez ügyben végleg határozni.

40. A szomotor-vécsi egyház lelkésze beadott kérvényében panaszképen terjeszti elő, hogy az egyház által megvett b.-vécsi 21. számú tjkönyvben foglalt ingatlan eladása alkalmával az akkor működött küldöttség Szabó Lajos inség-kölcsönét 184 frt

46 kr., továbbá Pásztor Mária 189 frt 16 kr. követelését, összesen tehát 373 frt 73 krt tévesen kiútalta s az akkori egyházmegyei ügyész ezen összegek per útján való visszaszerzését ígérte, továbbá Pásztor Mária haszonbérlet fejében sem fizetett semmit, végre az állami adót is Szabó Lajos és Pásztor Mária lettek volna kötelesek fizetni s azt is az egyházmegye fizette ki és mindezek visszatérítése iránt lépések nem tétettek.

Ezen panaszban elsorolt ügyek megvizsgálásaival s a szükséges intézkedések megtételével Debreceni Bertalan ügyészünk bízott meg, jelentése bevértván.

41. Olvastatott Kun Miklós monoki lelkész kérvénye az iránt, miszerint engedné meg közgyűlésünk, hogy Kegyes Imre debreceni lakosnak azon 300 frtot tévő hagyománya, mely az örökösödési illeték levonása uton 270 frtra apadt, s melynek kamatai a hagyományozó intézkedése szerint $\frac{2}{3}$ -ad részben a monoki lelkész, $\frac{1}{3}$ -ad részben a monoki tanító fizetésének javítására fordítandók: úgy osztassék meg, hogy a 270 frt felerészét a kérvényező lelkész, felerészét a monoki egyház kapná oly célból, hogy-ezt a rombadólt parochiális istálló helyre állítására fordíthatná.

Közgyűlésünk a folyamodót kérelmével elutasítja, mert a hagyományozó akarata szerint az alapítványnak csakis kamatai fordíthatók a végrendeletben megállapított célokra, a tőkének pedig érintetlenül kell maradnia.

42. Olvastatott Szántay István berzéki lelkész folyamodványa, melyben megható közvetlenséggel festi le azon vigasztalan helyzetet, melybe őt s folytonos betegséggel küzdő nejét, tanítást és kenyeret váró gyermekeit juttatta a berzéki határ felett ez év július 12-én átvonult jégeső, mely még egészben aratatlan, különben szép reményekre jogosított vetését annyira tönkre tette, hogy a csekély maradékot napszámosokkal kellett letakaríttatnia, de a mit a rákövetkezett hosszas esőzés ismét használhatatlanná tett. Kéri azért egyházmegyénket, hogy őt, mint rendkívüli mértéken károsult lelkészt a főtiszteletű egyházkerületnél, valamint a konventnél segélyezésre ajánlja.

Egyházmegyei közgyűlésünk érezve és tudva azon súlyos anyagi helyzetet, melybe a csekély népszerűségű egyházban szolgáló lelkész, egyetlen

jövedelmének megsemmisülése folytán jutott: őt a főtiszteletű egyházkerület segélyére a legmelegbben ajánlja s a konvent által leendő segélyezésre is ajánlhatni kéri.

43. Olvastatott a hernád-németii egyház kérvénye, melyben előadja, hogy régi, — avúlt temploma hatóságilag bezáratott és leromboltatott, tehát kénytelen új templomot építeni. — Bemutatja a templom tervezetét és költségvetését jóváhagyás végett. A bemutatott költségvetés szerint az építkezés, a belső berendezés nélkül 24 ezer frtba kerül; a belső berendezéssel együtt körülbelől 30.000 frtra tehető az összes költség, a felügyeleti és felülvizsgálati költségek beszámításával. Ennek fedezésére az egyház hívei eddig összegyűjtöttek 8000 frt tőkét; jelenleg ismét kivetettek magokra mintegy 8000 frtot; a felmaradó összeget törlesztési kölcsönnel ohajtják fedezni és pedig azon okból, mert a törlesztési kölcsönnel bizonyos, — habár hosszabb határidő alatt a tőke is letörlesztetvén, az egyház nagyobb megterhelhetőség nélkül megszabadulhat tartozásától; továbbá azon okból, mert méltányos, hogy ilyen nagyszabású, — a jövő részére is eszközölt építkezésterheiben a jövő nemzedék is osztozzék.

Ezzel kapcsolatban esperesünk előterjeszti, hogy midőn a hernád-németii egyház építkezési szándékát bejelentette, tekintettel arra, hogy az építkezést már a folyó évben meg kellett kezdeni, egyházmegyei megbízottakul az építkezés felügyeletére Tóth Lajos és Debreceni Bertalan tanácsbírákat bízta meg, kik az építési terveket és költségvetést megvizsgálták s az építés az ő felügyeletük alatt már meg is kezdetett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bemutatott terveket és költségvetést jóvá hagyja; Tóth Lajos és Debreceni Bertalan tanácsbírákat az építésre való felügyelettel továbbra is megbízza és tekintettel arra, hogy az építésre való felügyelettel is megbízott Debreceni Bertalan ügyészünk szóval előterjesztett véleménye szerint az egyház ingatlanaira leendő bekebelezés mellett az egyház részére törlesztési kölcsön eszközölhető: engedélyt ad az egyháznak arra, hogy 15000 frt erejéig valamely budapesti pénzintézetől törlesztési kölcsönt eszközölhessen s azt ingatlan vagyonaire bekebeleztesse s ezen pénzügyi műveletnek a kellő időben való keresztülvitelével Debreceni Bertalan

ügyésziünket megbízza; minthogy pedig a kölcsön bekebelezéséhez egyházkerületi engedélyre van szükség, jelen határozatát jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületre felterjeszti.

Vége, minthogy az egyház domesztikai segélyért is folyamodott, tekintettel arra, hogy az egyház temploma mint életveszélyes, hatóságilag záratott be; tekintettel továbbá arra, hogy a hívek ezen építkezésnél erejüket meghaladó áldozatok hoztak: a herdád-németii egyházat 2 ezer frt domesztikai segélyre a legmelegebben ajánlja és fölkéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést is, hogy ezen segélyre az egyházat szintén ajánlani méltóztassék.

44. Olvastatott a kiscgési egyház presbitériumának folyamódványa, melyben előterjeszti, hogy az egyház adótartozását eddig a polgári község a pótdóból fizette, az utóbbi időben azonban a fizetéseket nem teljesítvén, az egyház adótartozása tetemes összegre szaporodott fel, végre az a megállapodás jött létre a polgári község és az egyház között, hogy a polgári község az egyház adóhátrálékát az 1892. év végéig kifizeti ugyan, azonban az 1893. évtől kezdve az egyházat terhelő adókat az egyház maga fogja viselni, kéri tehát, hogy engedjék meg, hogy ezen adókat az egyház tőkepénzei kamatából fizethesse.

Az egyház adótartozását különben is saját jövedelméből lévén köteles fizetni, kérelme teljesítettik és utasítottak, hogy jövőre az adótartozásokat rendes jövedelméből fedezvén, azokat az évi számadásokban számolja el.

45. Olvastatott a szabolcsmegyei kir. tanfelügyelőnek a taktakenézi lelkész-tanítóhoz intézett 581/893 sz. átirata, melyben fölhívja nevezett lelkésztanítót, hogy a nagym. m. kir. közoktatásügyi minisztérium 8376/1893. sz. rendelete értelmében a papi- és tanítói állomásoknak egy személyben való ideiglenes egyesítése tárgyában 1891. évi 32761. sz. a. kiadott szabályrendelet utasítása szerint a miniszteri engedély megszerzése iránt a kellő lépéseket egyházi főhatósága útján tegye meg.

Miután Takta-Kenézen a papi- és tanítói hivatal egyesítése még a 40 es években történt, a mikor a híveknek Ó-Kenézről jelenlegi lakhe-

lyükre kellett kiköltözniök s ez idő óta a híveknek sikerült ugyan a legközelebb múltban új iskolát építeniök, de rozzant paplakjuk s romban heverő többi épületeik már egyáltalában nem engedik meg, hogy külön tanítói lakot építsenek, annyival inkább külön tanítói állomást szervezzenek: ennél fogva nagyon kívánatos reájok nézve, hogy a két hivatal még egy ideig egyesítve maradjon; ugyanezért közgyűlésünk tisztelettel kéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy az engedély kieszközlése iránt a közoktatásügyi minisztériumnál a kellő lépéseket megtenni méltóztassék.

46. A Sárospatakon szeptember hó 19-én tartandó egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyénk képviselőiül. Keresztúri József, Tóth Lajos, Debreceni Bertalan, Szinyei Gerzson tanácsbírák, Cinke István és dr. Bartha Béla egyházmegyei aljegyzők választattak meg.

47. Tárgyalás alá vétetvén az országos közalaphoz intézett segélykérvények,

azok következőleg bíráltattak el:

A) Egyházak:

1. *H.-Mád*, templomépítésből származó adósságának törlesztésére kér 200 frtot. Szükséglete 600 frt, melyre fedezetül szolgál az egyház által a lelkészi javadalom emelésére vásárolt földek használatáért a lelkész által évenként fizetendő 50 frt.

A filoxera pusztítása miatt vagyoni forrásától elesett s a kivándorlás folytán tagjaiban is megfogyott egyház önerejéből képtelen lévén még meglévő adósságát kifizetni: annak törlesztése végett 200 frt segélyre ajánlatik.

2. *Erdő Horváti* lakatlanná vált parochiális és iskola épületeinek rendbehozására kér 380 frtot. Szükséglete 525 frt 90 kr, fedezve van 45 frt, kivetés útján előállít 100 frtot. Hiány 380 frt 90 kr.

A magas hegyek között lakó, szőlőjétől, mint fő jövedelmi forrásától megfosztott és sovány földjéből megélni nem tudó, emellett árvizektől gyakran meglátogatott nép képtelen lévén arra, hogy

halaszthatlanná vált épület-javításait önjerejéből eszközölje: 200 frt segélyre ajánltatik.

3. *Tárkány* templomújításra kér 500 frtot. Költségvetés szerinti szükséglete 5922 frt. Kivetés útján előállítani ígér 4000 frtot. Hiány 1922 frt.

Mint ahogy temploma már összeomlással fenyeget, így annak megújítását veszély nélkül halogatni nem lehet, s mint ahogy e célból az egyházközség maga részéről is meghozta a tőle kitelhető áldozatot, melyen túl nem mehet: 400 frtra ajánltatik.

4. *Erdőbénye* hatóságilag bezárt iskolája helyett újnak építésére kér 200 frtot. Költségvetése 4600 frt 99 kr, fedezete van rá 3445 frt 99 kr. Hiány 1155 frt.

A fő jövedelmi forrásától — szőlőjétől — megfosztott egyház, mely a nevelés érdekében mindenkor meghozta, mondhatni erejét meghaladó áldozatát, tekintettel jelenlegi súlyos anyagi helyzetére s kényszerült építkezésére, 200 frt segélyre ajánltatik.

5. *Monok* leszakadással fenyegető templom mennyezetének kijavítására 830 frtot kér. Költségvetés szerinti szükséglete 879 frt 65 kr, fedezete 50 frt. Hiány 830 frt.

A gazdagon dotált más felekezet nyomása alatt létét csak végső erőmegfeszítéssel fentartó szegény gyülekezet, melynek egyházához való ragaszkodásán kívül semmi vagyona s jövedelmi forrása nincs, hogy végső menhelyétől, templomától meg ne fosztassék: 400 frt segélyre melegen ajánltatik.

6. *Vis* iskolaépületének és tanítói lakásának javítására kér 200 frtot. Költségvetése 235 frt 50 kr, fedezete van 50 frt. Hiány 164 frt 50 kr.

A csekély népességű egyház, melynek temploma s összes épületei az 1886. évi tűzvész következtében teljesen elpusztultak, ezek helyreállításával a legnagyobb mértékben meg lett terelve, azon kívül a jelen évben az árvíz miatt is nagy kárt szenvedett: 100 frt segélyre ajánltatik.

7. *Szomotor-Vécs*, lelkész és tanítói lakásának építéséből származó adósságának kifizetésére kér 220 frtot. Szükséglete 820

frt, kész fedezete van 500 frt, kivetés útján előállít 100 frtot. Hiány 220 frt.

A sokféle képen megterhelt egyház, melynek hívei magok is meghozzák a szükség fedezésére tőlök telhető áldozatukat, 200 frt segélyre ajánlatik.

8. *Bacska*, adósság törlesztésre s iskolaépületének újból építésére kér 483 frtot. Adóssága 940 frt, építési költségvetése 483 frt, fedezete nincs, kivetést a hívek szegénysége miatt nem eszközölhet.

Miután az árvíz s más elemi csapások által gyakran sújtott hívek parochiális épületeik újból építésére a legközelebb multban 1600 frtot költöttek s így magokat nagy mértékben megterheltek, tehát újabb áldozatokat nem hozhatnak: a halaszthatatlan építkezésre s terhei könnyítésére 250 frt segélyre ajánlatnak.

9. *Nagy-Rozvagy* építkezésből származott adósságainak törlesztésére 500 frtot kér. Adóssága 1780 frt, fedezete 150 frt, kivetésből előállít 390 frtot. Hiány 1330 frt.

A mennyiben az egyház hívei az egyházi építkezésekre magok erejéből 2850 frtot áldoztak, s ezzel buzgóságuknak szép bizonyosságát adták, hogy a rájuk nehezedő teher alatt össze ne roskadjanak: 200 frt segélyre ajánlatnak.

10. *Hernád-Németi* hatóságilag bezárt s ennek folytán lerombolt temploma helyett újnak építésére 3000 frt segélyt kér. Költségvetés szerinti szükséglete 30,000 frt, fedezete van 7146 frt 66 kr. Kivetett 7794 frtot. Hiány 15060 frt.

Tekintettel arra, hogy templomépítéshez nem volt az egyház elkészülve s a hatóság betiltó rendelete váratlanul érte; tekintettel arra, hogy a természetben teljesítendő szolgálmányokon kívül a feltüntetett 14940 frt összeg is az egyház híveinek megterheltetése útján szereztetett be, a hívek pedig kivétel nélkül kisbirtokú földművesek: az egyház a már megkezdett építkezés költségeinek legalább részbeni fedezésére s az egyház tagjainak is buzdtására 2000 frt segélyre ajánlatik.

11. *Lelész* templomépítésből eredő adósságának törlesztésére 400 frtot kér.

Alaki hiány miatt nem ajánlható, a mennyiben nem tünteti fel, hogy mennyi a tényleges szükséglet és mennyi az arra szolgáló fedezet.

12. *Petrahó* 270 frt adósságának kifizetésére 270 frtot kér.

Alaki hiány miatt nem ajánlható. (A többek közt az 5. sz. a. rovatban azt mondja, hogy a községben 56 magyar lakik).

B) Lelkészek:

1. *Pálóczi József* mádi lelkész kér 100 frtot.

75 ref. vallású családnak kiköltözködése miatt megfoggyatkozott egyház a különben is csak 516 frtra menő lelkészi javadalmat sem képes megfizetni, a mennyiben a díjlevélileg megállapított 200 frt készpénz-fizetés még a vagyonos és teljes számban meg volt hívekre volt kivetve, s az 50 frtot képviselt 270 liter bor is bevehetetlenné lett; szőlője elpusztult, így a népes családú és buzgó lelkész a legnagyobb nyomorral küzdvén, a kért 100 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

2. *Sallai Sándor*, erdőhorvátii lelkész-tanító kér 200 frtot.

Mint az egyházmegye egyik legkisebb jövedelmű egyháznak népes családú lelkésze, ki az elemi csapásoktól egyetlen évben sincs megkímélve. 100 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

3. *Szántay István* berzéki lelkész-tanító kér 200 frtot.

A különben is csekély népességű és csekély jövedelmű egyházban szolgáló folyamodó a jelen évben összes vetéseit elpusztított jégvihar által minden jövedelmétől megfosztatván, folytonos betegséggel küzdő nejének gyógyíttatására s gyermekei növeltetésére teljesen képtelen, ennél fogva 150 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

4. *Kun Miklós* monoki lelkész kér 200 frtot.

A nagyon csekély népességű s csekély jövedelmű egyházban működő lelkész-tanító népes családját segély nélkül táplálni képtelen lévén, 150 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

5. *Hubay József* b.keresztúri lelkész-tanító kér 200 frtot.

Mint az árvíz által tetemesen megkárosított s adóssággal terhelt lelkész 100 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

6. *Nagy Károly*, szomotor-vécsi lelkész kér 100 frtot.

Mint népes családú, a mellett nagy adóssággal terhelt s nyomorral küzdő lelkész 100 frt, segélyre a legmelegebben ajánltatik.

7. *Lábos István*, petrahói lelkész kér 250 frtot.

Folyamodó az 1890. és 1892. évi óriási tűzvész által minden ingó vagyonától, a jelen évi árvíz által pedig összes szénatermésétől, jövedelmének egyik lényeges részétől, megfosztatván, e csapások folytán felszaporodott adósságainak törlesztésére 200 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

48. *Komjáthy Gábor* szentesi lelkész beterjeszti a vékei, bolyi, szinyéri, zétényi és radi társegyházakból álló körlelkészségben a folyó év kezdetétől végzett lelkészi szolgálatokról vezetett naplóját.

Felterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületre.

49. A legközelebbi egyházlátogatás következőleg rendeztetett:

1) A megyasszói járásba: *Kopré Ferenc* esperes és *Kónya András* főjegyző.

2) A szentesi járásba: *Kereszturi József*, t. bíró és *Ölbei János*, rosvági lelkész.

3) A tályjai járásba: *Tóth Lajos*, t. bíró és *Zitás Bertalan*, pthrügyi lelkész.

4) s-pataki járásba: *Gecsei Peter* t. bíró és *Fürjész Tamás* lukai lelkész.

5) A cigándi járásba: *Körösi György*, t. bíró és *Farkas Lajos*, vajdácskai lelkész.

50. Olvastatott egyházmegyei tanügyi bizottságunknak, az egyházmegye főhatósága alá tartozó népiskolák szellemi és anyagi állapotáról az 1892/4-ik iskolai év II. feléről szóló jelentése, melynek alább következő részei jegyzőkönyvbe vétetni rendeltettek:

a) *Általános statisztikai adatok.*

Egyházmegyénkben a lélekszám ez idő szerint 45687. E szám a tavaszi egyházmegyei gyűlésre felterjesztett táblás kimutatásból van véve, a mennyiben a 2-ik félévben új adatok nem adhatók annál az oknál fogva, mert a polgári év közepén a lélekszám emelkedése vagy alább szállása nem konstataáltak. Fenti lélekszám mellett egyházmegyénk fenhatósága alá tartozó népiskolákban a 6—12 éves tankötelesek száma a jelzett iskolai év 2-ik felében volt: 2479 fi, 2204 nő, összesen 3683, mely a lélekszám 10.25 %-ának felel meg. A múlt félévinél 345-el kevesebb, a mi a lélekszám 0.75 %-ának felel meg. (N. B. a tavaszi gyűlés jegyzőkönyvében erre vonatkozólag törlési hiba van; a tankötelesek száma a lélekszámnak nem 10, hanem 11 %) Iskolába járt 6—12 éves: 2281 fi, 1901 nő, összesen 4182, mely a lélekszám 9.15 %-ának felel meg. A múlt félévinél 246-al kevesebb, a mi a lélekszám 0.54 %-ának felel meg. Az iskolába járó tankötelesek az általános iskolaköteleseknek 89.3 %-át teszik. Ha a %-et és ennek megfelelő összeget nézzük és ezeket összehasonlítjuk az első félévvel, úgy tűnik fel, mintha a számítás csalna. Azonban ez csak látszólagos. Nevezetesen a tankötelesek és az iskolába járók száma kevesebb most, mint az első félévben: holott a %, mely mutatja, minő tulajdonképen az iskoláztatás, most nagyobb, mint az előző félévben, tehát kedvezőbb az iskoláztatás is. Ennek magyarázata 1-ször az, hogy a lélekszám és a tankötelesek, valamint az iskolába járók száma két különböző évről valók 1892-ről és 1893-ról; 2-ször, hogy aránylag sok volt e félévben az oly egyházközség, hol a lélekszám még a múlt félévről be volt számítva, a tankötelesek és iskolába járók száma pedig nincs. Jelen statisztika tehát teljesen biztos nem lehet, csak megközelítő, a mi azonban kedvező eredményt mutat, ha még hozzávesszük azt is, hogy a nyári félévben mindig gyengébben áll az iskoláztatás, mint a téliében éppen társadalmi viszonyainknál fogva.

Ismétlő iskolaköteles volt e félévben 847 fi, 812 nő, összesen 1659, mely a lélekszám 3.6 %-ának felel meg. A múlt félévinél 219-el kevesebb, a mi a lélekszám 0.48 %-ának felel meg. Itt úgy az összeg, mint %, jóval kevesebb, mint a múlt félévben volt, a mi bizonyára nem kedvező. Magyarázatát csak úgy lehetne megtudni, ha a lélekszámnak e félévben való állását is tudnók; továbbá, ha egyöntetű volna tényleg is e tekintetben mindenütt az eljárás. De enyhít az érte kedvezőtlen állapo-

ton annak meggondolása is, hogy nincs sok helyütt jelezve a tankötelesek száma. — *Ismétlő iskolába járt* 185 fi, 154 nő, összesen 339. A iskolába járók a tanköteleseknek 20·43 % -át teszik, a mi mindenestre kedvezőtlen a múlt félévihez képest. Erre nézve az okok szinte azok, mint a mi fentebb a tanköteleseknél jeleztetett.

Mindennapi iskolát nem gyakorolt 198 fi, 303 nő, összesen 501, az iskolakötelesek 10·49 % kevesebb a múlt félévinél 99 el. — *Ismétlő iskolát nem gyakorolt*: 662 fi, 658 nő, összesen 1320 — az iskolakötelesek 89·5 % a, több a múlt félévinél 2·vel. Mint fenebb is jeleztetett már, míg a mindennapi iskoláztatás javult e félévben is az ismétlő iskoláztatás hanyatlott; a mi a nyári félévben különben rendes.

Az osztályok számát illetőleg, egyházmegyénkben van hat osztályú iskola: 10; öt osztályú: 23; négy osztályú: 26; három osztályú: 9; nincs jelezve a mi fenhatóságunk alá tartásban 5-en. Ha a múlt félévet a jelen félévvel összevetjük, örvendetes haladást tapasztalhatunk, a mennyiben az öt es három osztályú iskoláknak száma most több, míg ellenben két osztályú most nincs.

Szellemi állásra nézve a következőleg oszlanak meg népiskoláink.

Kitűnő van: 32, u. m. Tokaj, Tarcal fi és leány, Pthriigy, Báj, T.-Ladány, Golop, Tállya, T.-Lúc fi és leány, Berzék, H.-Németi, B.-Olaszi, O.-Liszka, Erdő-Bénye, N.-Géres, Örös, K. Géres, Véke, Lelesz, K.-Tárkány, Karád, Cigánd, Ricse, Karos, Pácin, Csanálos, K.-Dobsza, Megyaszó fi és leány, Szada, T.-Harkány leány iskolák,

Dicséretes: 22. u. m. T.-Harkány fi, Vajdácska, Luka, Karcsa, K. és N.-kövesd, Láca, Semjén, Bacska, Leányvár. Rozvány, K.-Helme; E.-Horváti, Zsadány, Gesztely, H.-Kak, Hidvég, Kesznyéten, Szerencs, Ond, T. Kenéz, és Csobaj.

Kielégítő: 9, u. m. Zombor, Monok, Kenézlő, Szentés, Ágcsernő, Agárd, Szomotor, Sóstófalva és L.-Bénye.

Nincs minősítve: 10, u. m. Vécs, Sima, Tolcsva, Vis, B.-Keresztur, M. Hotyka, Spatak, Petrahó, Vámos-Ujfalu, Mád.

Vécs állami iskola lévén, nem minősítettett, hogy a vallás-
tanból miért nem, nem mondja meg a körlátogatói jkönyv. Si-
márol hasonlólag hallgat a jkönyv a minősítést illetőleg. Tölcs-
ván a lelkész nem lévén otthon, nem volt megvizsgálható az
iskola. Vison szünetelt egy hónapig a tanítás, azért nem minő-
sítettett. B.-Kereszturon, M.-Hotykán, Spatakon, Petrahán és V.

Ujfaluban a difteritisz járvány miatt, szünetelvén a tanítás, nem volt az iskola megvizsgálható s minősíthető. Mád államosítás alatt van s a tanítás szünetel.

Ha összehasonlítást teszünk a múlt és e félév között, e tekintetben ismét haladást jelezhetünk. Az ugyan látszólag hátrány, hogy több jóval a minősítetlen iskolák száma, mint a múlt félévben volt; de ez elenyészik, ha figyelembe vesszük a fent említett körülményeket, hogy t. i. több helyen csak azért nem volt minősíthető, mert járványos betegség nralkodván, a tanítás szünetelt. Ettől eltekintve tehát, haladás tapasztalható, mert iskolánk közül több emelkedett. Így: Pácin, Tarcal leány, Megyaszó fi, Luc leány, T. Harkány leányiskolák *dícséretesből*, B. Olaszi kielégítőből kitűnőre emelkedtek; míg ellenben ezekkel csak Láca hanyatlott kitűnőből dícséretessé: Továbbá, Vajdácská, K. Kövesd, Erdő-Horváti, Csobaj, T.-Kenéz, H.-Kak kielégítőből dícséretesre küzdötték fel magukat s velük szemben csak Szentes hanyatlott dícséretesből kielégítővé; míg ellenben Szomotor és Kenézlő gyengékből kielégítővé lettek.

Rendes tanító van egyházmegyénkben: 50; segédtanító: 1; lelkész, illetve h. és s. lelkésztanító: 10; ideiglenes: 4. Nőtanító most csak egy van jelezve. Az összehasonlítást a jelen és múlt félév közt nem tehetjük meg, éppen a hiányos statisztikai adatok miatt. — *Oklevele* van 42 tanítónak; nincs oklevele a jelzett közül 3-nak. A többi lelkész, illetve h. és s. lelkésztanító.

Tanítói lakás van: jó 58, rossz 6. — Haladás tapasztalható múlt félévihez képest. — *Tanterem*: törvényszerű 56, nem törvényszerű 8, 8 nincs jelezve, 1. államosítás alatt van, 1. pedig községi. Összehasonlítás az adatok hiányossága miatt itt sem eszközölhető.

Az iskolák közül *kellőleg* fel van szerelve: 36; hiányos a felszerelés: 34 ben; teljesen hiányzik a felszerelés: 4-ben, u m. Zombor, Monok, K. Kövesd és Harkányon a főiskola.

A *testgyakorlatot* illetőleg most már részletesebbek voltak a jkönyvek, a mennyiben már jelezve van, hogy 4 iskolában taníttatott a torna; 1-ben torna eszközök is vannak; 12-ben nem volt semmi. Bár még most is hiányosok e tekintetben a jkönyvek.

Faiskola rendezett: 14; rendezetlen: 18; 7 helyen nincs semminő; 19 helyen nincs jelezve; 1 helyen községi az iskola a statisztikába felvettek közül. E tekintetben is hiányosak nagy részt a jkönyvek.

Egyházmegyénk kebelébe tartozó tanítók *jövedelme* 20 iskolát kivéve 20'628 frt. Legkisebb fizetés 200 frt Kakban és Sóstófalván; legmagasabb 800 frt, Karádon.

Iskoláinkba járt e félévben más vallású, még pedig:

R. kath.	. . . 64 fi, 61 nő = 125	140-el kevesebb a m. félévinél
G. kath.	. . . 31 fi, 19 nő = 50	31-el » » »
Ág. hitv.	. . . 6 fi, 11 nő = 17	21-el » » »
Mózes vall.	. 68 fi, 58 nő = 126	3-al » » »
Összesen:	169 fi, 149 nő = 318	195 el » » »

E szerint a kimutatás szerint a más vallású iskolások az iskolagyakorlók 8.6 %₀-át teszik, 3.88 %₀-al *kevesebb* a múlt félévinél.

b) *Iskolába járt tankötelesek statisztikájának összefoglalása.*

Fenhatóságunk alá tartozó népiskoláinkba járt református vallású

6—12 éves	2281 fi, 1901 nő = 4182,	a lélekszám 9.15 ⁰ / ₀ -a
12—15 éves	185 fi, 154 nő = 339,	a lélekszám 0.74 ⁰ / ₀ -a
más vallású	169 fi, 149 nő = 318,	

Összesen: 2635 fi, 2204 nő = 4839, 661-el, kevesebb, mint az előző félévben. Ezt a kevesbedést a *nyári félév* okozta, no meg az, hogy a járvány miatt sok helyütt szünetelt a tanítás s ez okból — bár tévesen — statisztikai adatot se közöltek a körlátogatók.

Általános- és egyesekre vonatkozó észrevételek.

1. Miskolci Ödön karosi előkönyörgő tanítónak hivataloskodása óta folytonosan tanusított buzgaloméért és lelkiismeretes működéseért s az általa felmutatott kitünő tanítási eredményért jegyzőkönyvi elismerés nyilvánítását ajánlja tanügyi bizottságunk.

2. A szomotori iskolát olyan gyengének s a tanító ügyszetét olyan csekély mértékűnek találta az iskolalátogató küldöttség, hogy jelentése folytán indítatva érezzük magunkat arra kérni, az e. megyei közgyűlést.

1 utasítsa a szomotori tanítót, hogy jövőre

nagyobb buzgalmat és több kötelességérzetet tanusítsón.

3. Körlátogatóság jelenti, hogy Lácán a faiskolaterület temetőnek foglaltatott le.

Utasítandó a lácai egyház, hogy a faiskolaterületet a községtől vegye vissza és adja át eredeti rendeltetésének.

4. Deák János n.-géresi és Pálus Mihály örösi kitűnő tanítókat

a tanügyi bizottság jutalmi kitüntetésre melegen ajánlja.

5. A királyhalmeci tanítóról az iskolalátogató küldöttség azon jelentést teszi, hogy az egyházkerületi tanterv legkisebb tekintetbe vétele nélkül egészen rendszertelenül, tanítja az egyes osztályokban a különböző tárgyakat.

A k.-halmeci tanító figyelmeztetendő, hogy ezután taníásaiban, az egyházkerületünk által kiadott tantervhez szigorúan alkalmazkodjék.

6. Séllei András luci fitanító 1894-ben tölti hivataloskodásának 25-ik esztendejét.

É páratlan szorgalmú, ritka szép eredményeket felmutató s a luci fiiskolát valódi mintaiskolává emelő tanítót jegyzőkönyvileg üdvözölni, ajánljuk az egyházmegyei közgyűlés figyelmébe.

7. Pálóczi József, a lizikai kör egyik iskolalátogatója kéri magát megbízatása alól felmenteni.

Tekintettel arra, hogy több évig viselte kellő hűséggel e társaságos tisztet, kérelme megadandó és helyette Bartha József bizandó meg nevezett körben az iskolalátogatási tiszttel.

8. Harkányból azt jelenti a körlátogatóság, hogy ott a faiskola teljesen felszeretlen.

Utasítandó a harkányi népes egyház előljárósága, hogy faiskolája felszereléséről a beállott iskolai év folyamán mindenesetre gondoskodjék.

9. Olvastatott a tállyai tanítói kör 1893. jun. 8-án Szerencsen tartott értekezletének, s a harangodvidéki tanítói kör 1893. junius 19 én Legyes Bényén tartott értekezletének jegyzőkönyve,

melyben beszámolnak tanügyi bizottságunk előtt a tartott felolvasásokról és mintatanításokról.

Mindkét kör jegyzőkönyve tudomásul vétetik.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság részletes jelentését tudomásul veszi s utasítja a jegyzői kart, hogy az egyes iskolákra vagy tanítóira vonatkozó észrevételeket az illetőkkel jegyzőkönyvi kivonatban közölje.

51. Az egyházmegyei tanügyi bizottság mandátuma lejártával annak újjá alakítása szükségessé válván.

Elnökké Szinyei Gerzson és Czinke István, jegyzővé Zitás Bertalan, tagokká Radácsi György, Buza János, Kovácsy Sándor, Bálint Dezső, Dezső Lajos, Csontos József, Kovács Ferenc, Gérecz Károly választottak meg közfelkiáltással.

52. Esperesünk jelenti, hogy Farkas Károly kistárkányi tanító, hozzá intézett beadványában megköszönve az egyházmegyének kegyességét, melylyel őt 44 és fél évi tanítói pályáján többször kitüntette, testi erőinek hanyatlása miatt, hivataláról lemondott s kéri ezt az egyházmegye tudomására hozni.

Közgyűlésünk sajnálattal bár, de egyszersmind a legmelegebb elismerés nyilvánításával válik meg a kiérdemült tanítótól, ki a népnevelésnek, közelebbről egyházmegyei tanügyünknek oly hosszú időn át volt fáradhatlanul munkás bajnoka és most, midőn a küzdterről visszavonul, áldás-kívánással s azon őszinte óhajtással bocsátja a jól kiérdemelt nyugalomba, hogy annak egyházmegyénk s minden jók elismerése a kötelesség-hű teljesítéséből származó nyugodt öntudat mellett, a becsülettel megfutott pálya édes emlékei között még hosszú időn át örülhessen.

53. Ugyancsak esperesünk jelenti, hogy Soltész József ágcsernői tanító nyugdíjaztatása folytán megüresült állomás Szücs Ferenc, azelőtt leányvári segédtanítóval lett betöltve s hogy a Simáról Király-Helmecre behelyezett Födli Tamás helyére Furik János volt kis-kövesdi tanító lett alkalmazva.

Tudomásul vétetik.

54. Miután esperesünk gyűlési meghívójában világosan felhívta azon egyházakat, melyek tavaszi gyűlésünk óta töltötték be tanítói állomásaikat, hogy a megerősítés végett magukat jelen gyűlésünkön képviseltessék, azonban ezen felhívásnak több egyház nem tett eleget:

Közgyűlésünk szigoruan utasítja az illető egyházakat, hogy jövőben hasonló mulasztást ne kövessenek el, hanem tavaszi gyűlésünkre képviselőiket okvetlenül beküldjék.

55. Bármely tárhól segély-osztalékért folyamodnak:

a) a szomotori és viői egyházak;

b) Rác Ábrahám, Verebélyi József, Sallai Sándor, Nagy Károly (szomotori) lelkészek;

c) Anti Jánosné, Borcsik Gáborné, Tatár Mihályné, Terhes Barnáné, Molnár Pálné, Horkay Györgyné, Horkay Jánosné, Horkay Istvánné, Gönczy Józsefné, Lábos Menyhértné, Bagdy Istvánné, Török Józsefné lelkész özvegyek;

d) Barcsik János káki, Turik János simai, Hubay Bertalan gesztelyi, Makó János bacskai, Bodnár Kálmán leleszi, Pataki Sándor nyugalmazott tanító, E. Borcsik Gábor, Szendrei Sándor;

e) Csontos Jánosné, Szekeres Mihályné, Hubay Boldizsárné, Székely Lászlóné tanító özvegyek.

Mindezen folyamodók az egyházmegyei segélyosztó bizottság figyelmébe ajánlatnak.

56. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítették,

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye bíróságának, mint első folyamodású egyházi bíróságnak Sárospatakon 1893. augusztus 29-én tartott üléséről felvett tárgyalási

j e g y z ő k ö n y v e

a takta-szadai lelkészválasztás ügyében.

Jelenlévők:

Elnökök: Kopré Ferencz esperes; Meczner Béla egyházmegyei gondnok. Szavazó bírák: Kereszturi József, Gecsei Péter, Kőrösi György, Szinyei Gerzson. Pilissy Ferdinánd, Meczner András, Kóczán Miklós tanácsbírák. Jegyző: dr. Bartha Béla egyházmegyei világi aljegyző.

Tárgyaltatott Román Ferencz és társai, t.-szadai lakosoknak Molnár József és társai t.-szadai lakosok ellen, a f. évi május hó 22-én T.-Szadán megejtett papválasztás alkalmából elkövetett visszaélések miatti s ennek alapján a kérdéses lelkészválasztás megsemmisítése végett indított vádpanasza s a panaszlottaknak a kérvényezők ellen emelt viszonyvádja. Előadó Kereszturi József egyházmegyei tanácsbíró.

Előadó szóval előterjeszti az ügy állását, a bíróság felolvastatja a vizsgálati jegyzőkönyvet, továbbá a bíróság tagjai által kivánt iratokat és tanúvallomási jegyzőkönyveket; meghallgatja a jelenvolt vádlók és vádlottak személyes nyilatkozatait, kik azonban a kérdéses ügyre vonatkozólag újabb, lényeges kijelentést nem tesznek s ezek után a bíróság

z á r t ü l é s s é

alakul, mely hosszas és beható tanácskozás után 4 szavazattal 3 ellenében — az elnökség nem szavazván — következőleg

í t é l t:

az alsózempléni ev. ref. egyházmegye bírósága, a f. évi május 22-én megejtett és kérvénnyel megtámadott t.-szadai lelkészválasztást megerősíti; az eljárás költségeit 50 frtban állapítja

meg s ennek megfizetésében a kérvényezőket marasztalja s fedezése végett az esperesi hivatalnál letett 50 frt összeget kiutalványozza-

Indokok:

A nyomozás és a választási iratok tanúsága szerint Zitás Istvánt egyhangúlag választották szadai lelkészé, a nélkül, hogy a választás alkalmával valamely rendzavarás történt volna vagy pedig a választás ellen panaszt adtak volna be. A negyven állítólagos szavazónak a választás színhelyéről eltávozása is a későbbi események világában inkább úgy tűnik fel, mint előkészítése a későbbi zavaroknak s a választás megsemmisítésének. Sajnálattal, sőt megbotránkozva látja ugyan a bíróság, hogy a választás előtt mindkét párt részéről Molnár József és társai, Román Ferencz és társai a legnagyobb etetést, itatást követték el, úgy hogy vádlott s tanúk vallomása szerint alig volt 2—3 ember a községben, a ki kortes-italban ne részesült volna. Azonban a választást ennek dacára meg kellett erősíteni, mert azt, hogy a megválasztott lelkész e korteskedésben akár közvetlenül, akár közvetve részt vett vagy neki arról személyes tudomása lett volna, beható vizsgálrt után sem lehetett megállapítani; sőt Molnár József, ki első sorban van nagymérvű korteskedéssel vádolva, oda nyilatkozott, hogy ő minden visszaterítés vagy ellenszolgáltatás reménye nélkül tette, a mit tett; sőt ilyet el sem fogadna, mert tetteiben a megválasztott lelkész boldogult atyja s családja iránti kegyelet s ama feltett szándéka vezérelte, hogy néhai Zitás István lelkész halála után fia legyen t.-szadai lelkészé. Panaszlottakra s viszontpanaszlottakra, sőt fájdalommal lehet mondani, hogy az egész t.-szadai választó közönségre a legnagyobb mérvű etetés, itatás határozottan megállapítható; de mert a választás meg nem semmisíthető, törvényeink értelmében büntetéssel sújthatók nem voltak, mert ily büntetés csak az lehetne, hogy a megsemmisítés utáni új választásnál szavazati jogukat elvesztik.

Ezen ítélet a felek előtt nyílt ülésben kihirdettetett.

Kelt mint fent.

Meczner Béla,

egyházmegyei gondnok, mint a bíróság
világi elnöke.

Kopré Ferencz

esperes,
mint a bíróság egyházi elnöke

Dr. Bartha Béla

mint az egyházmegyei bíróság jegyzője.

Jegyzették:

Kónya András egyházi [főjegyző az 1, 2, 5, 6, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 29, 30, 31, 32, 38, 45, 46, 52, 53, 54, 55, 56,

Debreczeni Bertalan világi főjegyző a 17, 25, 26, 27, 28, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 44;

Czinke István aljegyző a 7, 11, 50;

Komjáthy Gábor a 3, 4, 8, 36, 47, 48, 49, 51.

Dr. Bartha Béla világi aljegyző a 10, 23, 41, 42, 43 és a törvényszéki pontot.

Betűrendes tárgymutató

arra nézve, hogy mely pontok kire vagy mely egyházra s
intézetre vonatkoznak.

- Bacskai egyház 47.
- Bajusz Imre 9.
- Bartha Béla dr. 4. 23, 36.
- Bálint Dezső 51.
- Bodolai József tb. 4, 6.
- Buza János 51.
- Czinke István 4, 46, 51.
- Csanáros 13, 14.
- Csontos József 51.
- Debreczeni Bertalan 4, 25, 26, 27, 35, 40, 43, 46.
- Dezső Lajos 51.
- Egyházakat általában 54.
- Egyházkerületet 7. 11, 15, 16, 18, 34, 45, 48.
- Erdő-Bénye 47.
- Erdő-Horváti 47.
- Erdélyi András 8.
- Esperesi hivatal 17, 33, 36, 52, 53.
- Farkas Lajos 49.
- Farkas Károly 52.
- Furik János 53.
- Fürjész Tamás 49.
- Gecsei Péter tb. 4. 23, 39.
- Gesztelyi egyház 19, 20, 21.
- Gérecz Károly 51.
- Gyüre Péter 24.
- Harangodi lelkészi kör 7.
- Háda József 10.
- Hegedüs János 12.
- Hernádnémeti egyh. 43, 47.
- Hogykai egyház 34.
- Hubay József 47.
- Karádi egyház 15.
- Kaki egyház 38.
- Kenézlő 11, 12.
- Kereszturi József id. 4, 30, 31, 46, 49.
- Kereszturi József ifj. 8.
- Kiss Miklós 8.
- Kis-Géres 44.

- Kóczán Miklós tb. 4, 37.
 Komjáthy Gábor 4, 48.
 Kónya András 4, 19, 20, 21, 37, 49.
 Kopré Ferencz 3, 49.
 Kovács Ferencz 51.
 Kovácsy Sándor 51.
 Kőrösi György tb. 4, 49.
 Kun Miklós 41, 47.
 Ladány 18.
 Lábos István 47.
 Lelész 47.
 Marikovszky Béla 9.
 Mád 47.
 Meczner András tb. 4.
 Meczner Béla egyhm. gondnok 3, 22, 25.
 Mezőssy László 23.
 Monok 41, 47.
 Nagy Károly (szomotori) 47.
 Olaszi 26, 27.
 Ond 54.
 Ölbey János 49.
 Örös 32.
 Pálóczy József 47.
 Petrahó 47.
 Pilissy Ferdinánd 4, 30, 31.
 Radácsi György 51.
 Ricse 16, 33.
 Rozvány 47.
 Sallai Sándor 47.
 Soltész József 53.
 Sóstófalva 37.
 Szántay István 42, 47.
 Szerencs 29.
 Székely Imre 38.
 Székely Lászlóné 36.
 Szinyei Gerzson tb. 4, 46, 51.
 Szomotor 39, 40, 47.
 Szücs Ferencz 53.
 Tárkány (Kis- és Nagy) 10, 30, 31, 47.
 Tolcsva 28.
 Tóth Lajos tb. 4, 19, 20, 21, 28, 43, 46, 49.
 Török Lajos 9.
 Vay Sándor báró 4, 6.
 Vís 11, 47.
 Zitás Bertalan 49, 51.
 Zombori Gedő tb. 4, 5.

